

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี 2) พัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ทดลองใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี และ 4) ประเมินผลและแก้ไขปรับปรุงคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี

ในการศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อ 1 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการในการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย จำนวน 78 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครู และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 127 คน
2. ในการหาประสิทธิภาพคู่มือการจัดกิจกรรมในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยนำคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ได้พัฒนาขึ้นและผ่านการพิจารณาด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ใน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การหาประสิทธิภาพเป็นรายบุคคล (Individual Tryout) จำนวน 3 คน 2) การหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) จำนวน 10 คน และ 3) การหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (Field Tryout) จำนวน 30 คน
3. ผู้วิจัยนำคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ข้อ 2 นำไปทดลองใช้กับครูปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 ท่าน โดยผู้วิจัยจัดอบรมเกี่ยวกับใช้คู่มือ และใช้แบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างสรรค์หลังการใช้คู่มือ และใช้แบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือ

สรุปผลการวิจัย

1. ครูปฐมวัยมีความต้องการให้พัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการเท่ากับ 4.25 จากคะแนนเต็ม 5.00
2. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย ชุดการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.09/84.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
3. ครูระดับปฐมวัยสามารถใช้คู่มือที่พัฒนาขึ้นโดยผ่านการฝึกอบรมการใช้คู่มือ และศึกษาด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนด โดยพบว่ามีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นหลังจากการใช้คู่มือครุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ครูปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย ชุดการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในด้านเนื้อหาเท่ากับ 4.62 และด้านรูปแบบเท่ากับ 4.64 จากคะแนนเต็ม 5.00 ซึ่งเป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. เกณฑ์ประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์ในขั้นตอนการหาประสิทธิภาพมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคู่มือมีความสมดุลของประสิทธิภาพในด้านกระบวนการ (efficiency of process – E1) และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (efficiency of product – E2) และแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีการพัฒนาหรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการเข้ารับประสบการณ์ด้านกิจกรรมสร้างสรรค์

ประสิทธิภาพ E1/E2 ในขั้นการทดสอบรายบุคคลเท่ากับ 60.19/66.66 และในขั้นการทดสอบแบบกลุ่มเล็กเท่ากับ 68.88/72.50 เป็นค่าประสิทธิภาพที่ปกติในการทดสอบขั้นต้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียน ซึ่งพบว่า คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นจนได้ตามเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนดในการทดสอบภาคสนาม

เมื่อพิจารณาคะแนน E1 กับ E2 จะพบว่ามีความใกล้เคียงกันโดยต่างกันไม่เกินร้อยละ 5 ซึ่งเป็นตัวชี้ที่ยืนยันได้ว่า คู่มือครูที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาได้รับการออกแบบและพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากคะแนน E1 กับ E2 แตกต่างกันมากเกินไปจะแสดงว่ากิจกรรมที่ให้เด็กทำกับการสอบหลังเรียนมีสมดุลกัน เช่น งานที่มอบหมายอาจง่ายกว่าการสอบ หรือการสอบง่ายกว่างานที่มอบหมายให้ทำ ซึ่งจะไม่สะท้อนถึงการเรียนรู้ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเป็นลำดับขั้น ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขั้นสุดท้าย เป็นการรับประกันได้ว่าเด็กมีพัฒนาการขึ้นจริง ไม่ใช่ทำกิจกรรมหรือทำสอบได้เพราะความบังเอิญหรือการเดา (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2520)

3. ผลการประเมินเกณฑ์คุณภาพ คือความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่ใช้คู่มือ เป็นคุณลักษณะที่เกิดขึ้นจากการใช้คู่มือ ซึ่งการที่ได้ผลการประเมินในระดับมากที่สุด เหตุผลที่ได้ผลการศึกษาเช่นนี้อาจมีที่มาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1) คู่มือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของครูปฐมวัยในองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ซึ่งยังต้องการเอกสารประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับการศึกษาปฐมวัยในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และมาเรียม นิลพันธุ์ (2542) ที่ว่า ในการจัดทำคู่มือจะต้องคำนึงถึงว่าคู่มือที่สร้างขึ้นมีความจำเป็นอย่างไร โดยควรเริ่มจากการสำรวจความต้องการของผู้ใช้ ร่างจุดมุ่งหมายของคู่มือ และพยายามสร้างคู่มือที่มีผู้ใช้ประเภทเดียวกัน รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้คู่มือเกี่ยวกับรูปแบบของคู่มือ เช่น เนื้อหา รูปภาพประกอบ ขั้นตอนการนำเสนอ รูปแบบ นอกจากนั้นควรคำนึงถึงการจัดเตรียมข้อมูลการออกแบบลำดับหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย มีการจัดลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหา นอกจากนั้น สุกญา ยวงทอง (2542) ได้กล่าวว่า ผู้เขียนเอกสารทางวิชาการควรมีความรู้กับเรื่องที่เขียนเป็นอย่างดี มีการวางโครงเรื่องอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดขอบเขตและประเด็นต่าง ๆ อย่างมีจุดประสงค์ที่ชัดเจน การเลือกใช้รูปแบบภาษา วิธีการเขียน และเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ มีการจำแนกแยกแยะเนื้อหาเป็นหมวดหมู่ กำหนดประเด็นเป็นหัวข้อใหญ่ตามประเด็นหลัก และ

หัวข้อรอง มีการแนะนำวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติ รวมทั้งเป็นแหล่งความรู้ของผู้ที่ศึกษา ซึ่งรูปแบบของคู่มือดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กันทิมา เอมประเสริฐ (2543) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานในระดับประถมศึกษา ซึ่งพบว่า คู่มือจัดการเรียนรู้ ควรออกแบบโดยแบ่งโครงสร้างออกเป็นการแนะนำการใช้คู่มือ และเนื้อหาของคู่มือ ซึ่งครูสามารถใช้ ในการเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการ และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง

2) คู่มือสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้จริง กิจกรรมในคู่มือมีความน่าสนใจ หลากหลาย โดยประกอบด้วยกิจกรรมหลัก กิจกรรมพิเศษ กิจกรรมประดิษฐ์ รวมทั้งสิ้น 45 กิจกรรม นอกจากนี้ คู่มือมีความชัดเจนในลำดับขั้นตอนของการทำกิจกรรม โดยมีการแบ่งส่วนประกอบเป็น 2 ส่วน ได้แก่ คำชี้แจงการใช้คู่มือ และส่วนเนื้อหา โดยส่วนประกอบของคู่มือครูปฐมวัยชุดการจัดกิจกรรม สร้างสรรค์ประกอบด้วย การบอกวัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา คำแนะนำในการใช้คู่มือ บอกขั้นตอน ในการทำกิจกรรม มีการนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบ จัดเป็นเรื่องเป็นตอนที่ชัดเจน มีการจัดวาง เนื้อหาและภาพประกอบที่เหมาะสม ตัวอักษรชัดเจน อ่านง่าย การสะกดคำถูกต้อง การออกแบบ รูปเล่มน่าสนใจ รูปเล่มมีความแข็งแรง เหมาะสำหรับการใช้ในห้องเรียน แนวทางการการสร้างและ พัฒนาคู่มือในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นุตติ รุ่งสว่าง (2543) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาคู่มือ การสร้างหลักสูตรระดับโรงเรียนสำหรับครูประถมศึกษา โดยพบว่า มีการวางแผนการสร้างคู่มือเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน การสร้างและพัฒนาคู่มือ การทดลองใช้ และการ ประเมินผลคู่มือ ซึ่งทำให้ได้คู่มือที่ตรงกับความต้องการใช้งานทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบของคู่มือ นอกจากนี้ อมรรรัตน์ ศูนย์กลาง (2544) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือการเรียนการสอนแบบ บูรณาการสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า การสำรวจข้อมูลพื้นฐานมีความสำคัญที่ช่วยให้ทราบถึง ความต้องการของครูผู้สอนซึ่งนำไปสู่การสร้างคู่มือที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย

1. การใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ตามที่เสนอแนะไว้ในคู่มือนั้นอาจจะต้องมีการปรับให้เข้ากับ บริบทของการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านวุฒิภาวะของเด็ก สื่อ อุปกรณ์ หรือ เวลาการจัดการเรียนการสอน
2. ควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ด้วยตนเองให้มากที่สุด นอกจากนั้นควร เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกและตัดสินใจในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ด้วยตนเอง โดยครูควรมีบทบาท ในการเป็นผู้จัดเตรียมประสบการณ์ ช่วยเหลือและให้คำแนะนำตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาแนวทางเพื่อจัดทำชุดคู่มือกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับครูปฐมวัยที่ไม่ สำเร็จการศึกษาด้านการสอนปฐมวัยโดยตรง
2. ควรศึกษาการสร้างคู่มือครูปฐมวัยให้ครบทุกกิจกรรมในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อ เป็นช่องทางการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาตามความต้องการของครูปฐมวัยแต่ละคนที่แตกต่างกัน